

IZVJEŠTAJ O RADU FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2020. GODINU

Sarajevo, marta 2021. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA	6
2.1. Zaposlenost.....	6
2.2. Nezaposlenost	6
2.3. Nezaposlenost po kantonima.....	7
2.4. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	8
2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba.....	8
2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba.....	8
2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i objave)	9
2.8. Istraživanje tržištu rada u Federaciji BiH	10
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	12
3.1. Novčana naknada.....	12
3.2. Zdravstveno osiguranje.....	12
3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje	13
3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje.....	13
3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku	14
3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju.....	14
3.7. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.....	15
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA	16
4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina	17
4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2020	17
4.2.1 „Tvoja prilika 2020 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“	18
4.2.2 „Tvoja prilika 2020 – Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“	18
4.2.3 „Zapošljavanje žena 2020“	18
4.2.4 „Prilika za sve 2020 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“	18
4.2.5 „Doprinos 500 – 2020“	18
4.2.6 „Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020“	18
4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020“	19
4.2.8 „Nova prilika 2020“	19
4.2.9 „Javni radovi 2020“	19
4.2.10 „Pomoć potrebnim 2020“	19
4.2.11 „Tražim poslodavca 2020“	19
4.2.12 „Služba u zajedničkim projektima 2020“	19
4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020.....	20
4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2020“	21
4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2020“	21
4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2020“	21
4.3.4 „Poduzetništvo za sve demobilizirane branioc/branitelej 2020“	21
4.3.5 „Druga prilika 2020“	21
4.4. Program „Obuka i rad 2020“	21
4.5. Finansiranje zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama.....	21
4.6. Program kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.....	23
4.7. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje	25
4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje.....	26
4.9. Saradnja sa obrazovnim sistemom	28

5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BIH	29
5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	29
5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji.....	29
5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	29
6. MONITORING I EVALUACIJA	30
7. ZAPOSŁJAVANJE STRANACA	31
8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE	35
8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika.....	35
8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda.....	35
8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole.....	35
9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	36
9.1. Aplikacija.....	36
9.2. Izveštaji.....	37
9.3. Hardver	37
9.4. Mreža	37
10. UPRAVNI ODBOR	39
11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE	40
12. INFORMISANJE	40
13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA.....	41
14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	42

1. UVOD

U skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim i programsko-planskim dokumentima rada i finansijskim planom, Federalni zavod za zapošljavanje (Federalni zavod) je u 2020. godini, u uslovima uzrokovanim pandemijom COVID-19, provodio aktivnosti na osiguranju potrebnih sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, pripremi i realizaciji programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u Federaciji BiH kojima se pospješuju uslovi za zapošljavanje, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, te izvršavanju ostalih nadležnosti utvrđenih zakonom.

U izvještajnom periodu usvojeni su Izvještaj o radu za 2019. godinu, kvartalni finansijski izvještaji, polugodišnji i godišnji izvještaj za 2019. godinu o izvršavanju Finansijskog plana, Godišnji izvještaj o FUK-u za 2019. godinu i Izvještaj o popisu imovine i obaveza Federalnog zavoda sa stanjem na dan 31.12.2019. godine, te Finansijski plan za 2021. sa procjenom za 2022. i 2023. godinu, Trogodišnji plan rada za period 2021.-2023., Godišnji plan rada i Program rada za 2021. godinu, te ostali dokumenti značajni za rad i funkcionisanje Federalnog zavoda.

Vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, nakon izvršenja obaveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja. Na taj način se uticalo na prekid nezaposlenosti velikog broja dugotrajno nezaposlenih osoba, omogućavanje sticanja prvog radnog iskustva za mlade, te zapošljavanje ostalih teže zapošljivih i specifičnih kategorija nezaposlenih osoba.

U 2020. godini kao posljedica pandemije COVID-19 zaustavljen je trend povećanja broja zaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih osoba. U 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, broj zaposlenih je smanjen za 11.321, a broj nezaposlenih osoba je povećan za 8.011.

Prihod Federalnog zavoda po osnovu doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u 2020. godini je iznosio 50.630.694 KM što je u odnosu na 2019. godinu manje za 0,36%. Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, naplata doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u svim javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH u odnosu na 2019. godinu smanjena je za 0,79%, a ukupni BDP je manji za skoro 6%.¹

Zabilježen je i rast prosječne neto plaće u 2020. godini u Federaciji BiH (956 KM) u odnosu na 2019. godinu za 3%, a što je posljedica smanjenja broja zaposlenih sa niže plaćenim poslovima.

Prema preliminarim podacima Agencije za unapređenje stranih investicija, odnosno Centralne banke BiH, za prvo polugodište 2020. godine, direktne strane investicije su manje za 46,7% u odnosu na isti period 2019. godine.² Direktne strane investicije u 2019. godini iznosile su 699 miliona KM i za 26,6% su bile manje u poređenju sa 2018. godinom.

Također, prema izvještaju Svjetske banke, *Lahkoća poslovanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu (Doing business 2019)*, koji daje zbirni rang lahkoće poslovanja na osnovu pokazatelja koji utvrđuju mjere i standardne propise tokom

¹<http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/PRESS%20%20konferencija%202020%20%20prezentovano.pdf>

² <http://www.fipa.gov.ba/informacije/statistike/investicije/default.aspx?id=180&langTag=bs-BA>

životnog ciklusa domaćih malih i srednjih preduzeća, Bosna i Hercegovina još uvijek ima slabo rangiranu poziciju i nalazi se na 90. mjestu na listi od 190 država.³

Bosna i Hercegovina je, prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, u 2020. godini dostigla izvoz u iznosu od 10,8 milijardi KM što je manje za skoro 9% u odnosu na 2019. godinu, te 17,2 milijarde KM uvoza što predstavlja smanjenje od 13% u odnosu na 2019. godinu, što je direktna posljedica mjera sprečavanja širenja pandemije COVID-19, tj. ograničavanja kretanja robe i ljudi, naročito u trećem i četvrtom mjesecu 2020. godine, raskida ugovora i narudžbi, smanjenih investicija i potrošnje.⁴

Različitim intervencijama i mjerama kroz zakone i druge akte, od federalnog do općinskog nivoa su djelomično ublažene negativne posljedice u privredi i tržištu rada (subvencioniranje doprinosa, subvencioniranje plaća, uspostava Garancijskog fonda, moratorij na kredite, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit i akontacije poreza na dohodak, obustava postupaka prinudne naplate, subvencije za poslodavce iz oblasti turizma, obustava naplate naknade za iznajmljivanje prostora, ukidanje određenih taksi i td.).

Mladi, zajedno sa ženama i osobama s nižim kvalifikacijama ili bez kvalifikacija, i dalje su kategorije nezaposlenih osoba kojima je potrebna strateška ili programska intervencija podrške u procesu pripreme za rad, zapošljavanja i samozapošljavanja, jer se još uvijek suočavaju sa smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom dugotrajne nezaposlenosti.

Funkcionisanje Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje se ne može posmatrati izolirano u odnosu na promjene u svijetu. Poslovni ambijent je značajno destabiliziran, a strateški i zakonski okvir u oblasti zapošljavanja mora brzo biti unapređen.

Izvještaj o radu Federalnog zavoda za 2020. godinu izrađen je na način da obuhvata podatke o provođenju aktivnosti iz osnovnih funkcija i nadležnosti, kao i druge podatke o ključnim aspektima tržišta rada. U izvještaju su opisane realizirane aktivnosti iz oblasti materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti, mjera aktivne politike zapošljavanja i koordinacije rada službi za zapošljavanje, statističko i analitičko praćenje kretanja na tržištu rada, izdavanje odobrenja za zapošljavanje stranaca, unapređenje rada Federalnog zavoda i službi za zapošljavanje, informacione tehnologije, saradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama, informisanje, djelovanje Upravnog odbora i brojne druge aktivnosti.

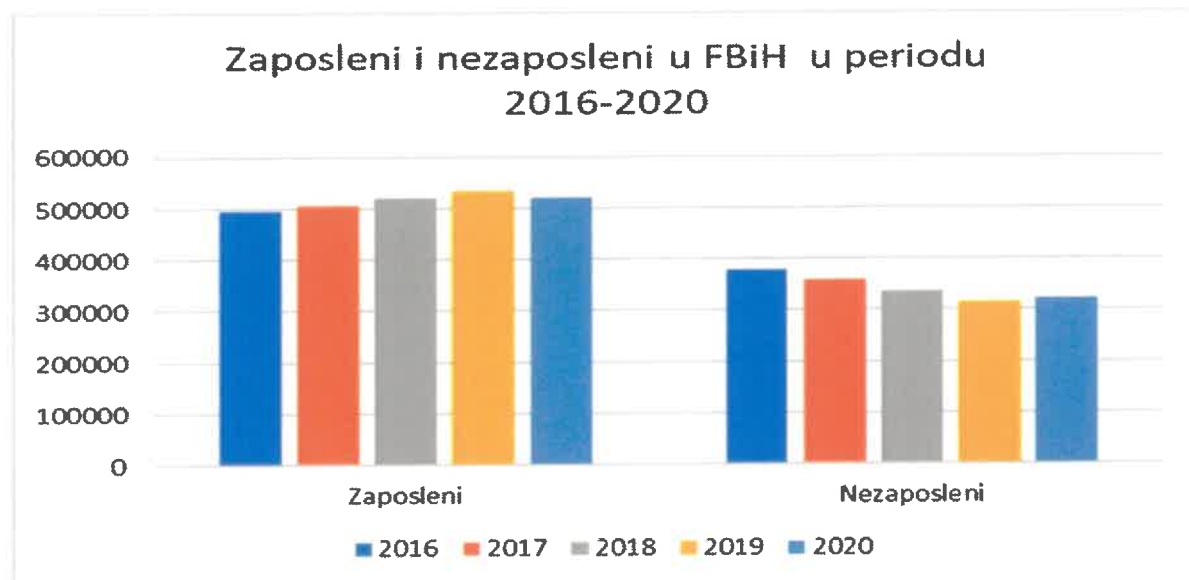
³ Lahkoća poslovanja je dokument koji analizira koliko je lahko lokalnom poduzetniku, prema važećoj zakonskoj regulativi zemlje, otvoriti malo ili srednje preduzeće i poslovati. Objavljeni podaci predstavljaju ocjene poslovnih propisa i njihove primjene, koje utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća, na osnivanje preduzeća, pribavljanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registraciju imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poreznu politiku, međunarodnu trgovinu, regulaciju tržišta rada, izvršenje ugovora i rješavanje nesolventnosti. <http://fzzpr.gov.ba/bs/pubs/30/6/doing-business--lakoca-poslovanja>

⁴ <http://www.komorabih.ba/prezentacija-vanjskotrgovinske-razmjene-bih-sa-svijetom-u-2020-godini/>

2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA

U Federaciji BiH u aprilu 2020. godine usljed pandemije COVID-19 zaustavljen je dugogodišnji trend povećanja broja zaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih.

Grafikon 1: Pregled kretanja broja zaposlenih i Nezaposlenih u Federaciji BiH u periodu 2016-2020. godina

2.1. Zaposlenost

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020. godini prosječno je bilo zaposleno 520.162 radnika, što je u odnosu na prosjek 2019. godine (531.483) manje za 11.321 radnika, odnosno 2,13%.

Smanjenje indeksa broja zaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu u najvećem omjeru zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-10,7%), Umjetnost, zabava i rekreacija (-7,3%), Prerađivačka industrija i Vađenje ruda i kamena (-4,4%), Poslovanje nekretninama (-4,1%), te Trgovina (-3,4%).

Djelatnosti s najvećim indeksom rasta broja zaposlenih u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu zabilježen je u sljedećim djelatnostima: Informacije i komunikacije (4,6%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (3,3%), Zdravstvo i socijalna zaštita (2,1%), te Građevinarstvo 1,4%.

2.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2019. godini bio je 321.581 i u odnosu na prosjek 2019. godine (313.570) veći je za 8.011, odnosno 2,55%. Podatak o stopi nezaposlenosti prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2020. godini koju provode statističke institucije u BiH još uvijek nije dostupan. Prosječna evidenciona stopa nezaposlenosti⁵ u Federaciji BiH u 2020. godini iznosila je 38,20% i porasla je za 1,10% u odnosu na prethodnu godinu.

⁵ Stopa nezaposlenosti je procenat učešća nezaposlenih u ukupnom broju (zbiru) zaposlenih i nezaposlenih osoba

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2020. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	531.254	530.463	528.102	509.451	512.627	518.105	516.690	514.087	519.772	520.572	520.918	519.899
2. Broj nezaposlenih	309.816	309.004	306.963	325.989	325.816	325.540	329.581	330.809	325.660	323.566	322.978	323.244
2.1. Žene	179.953	179.394	178.565	190.162	189.445	188.945	191.736	192.679	189.323	188.305	188.198	188.169
3. Stručne osobe	212.007	211.290	209.688	225.603	225.559	225.911	230.184	231.658	227.149	225.468	224.964	224.996
4. Nestručne osobe	97.809	97.714	97.275	100.386	100.257	99.629	99.397	99.151	98.511	98.098	98.014	98.248
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	113.112	112.349	110.663	102.052	100.058	103.873	106.692	104.688	104.102	105.820	105.010	104.146
6. Prijavljeni na evidenciju	11.892	8.626	8.012	23.317	9.924	11.976	13.826	10.578	15.137	10.613	8.814	8.928
6.1. Prijavljeni na evidenciju zbog prestanka radnog odnosa	11.892	8.626	8.012	23.317	9.924	11.976	13.826	10.578	15.137	10.613	8.814	8.928
7. Brisani sa evidencije	9.940	9.438	10.053	4.291	10.097	12.252	9.785	9.350	20.275	12.707	9.402	8.662
7.1. Brisani sa evidencije zbog zaposlenja	6.279	6.374	8.091	2.639	7.778	10.808	7.940	6.589	11.206	7.880	6.445	5.964
8. Korisnici novčane naknade	11.985	12.955	12.500	14.800	19.000	18.512	16.044	15.061	13.982	13.104	13.433	14.058
9. Korisnici zdravstvenog osiguranja	212.353	211.649	210.212	225.294	225.307	224.328	226.790	222.739	220.108	224.741	225.104	225.867
10. Demobilizirani branici	40.927	40.776	40.579	41.331	40.914	41.173	40.957	40.518	40.213	40.506	40.459	40.618

2.3. Nezaposlenost po kantonima

U 2020. godini je zabilježeno povećanje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2019. godinu za 2,55%,. Po kantonima nezaposlenost je povećana u svim kantonima osim u Unsko-sanskom i Kantonu 10:

Tabela 2: Pregled prosječnog broja nezaposlenih u 2020. godini po kantonima

	USK	PK	TK	ZDK	BPK	SBK	HNK	ZHK	KS	K10	FBIH
2019	35.838	4.093	75.461	55.674	3.095	33.303	29.221	10.549	59.570	6.766	313.570
2020	34.806	4.253	77.112	56.527	3.363	34.312	31.537	10.980	62.266	6.425	321.558
Razlika	-1.032	160	1.651	853	268	1.009	2.316	431	2.696	-341	7.988
%	-2,88%	3,91%	2,19%	1,53%	8,66%	3,03%	7,93%	4,09%	4,53%	-5,04%	2,55%

2.4. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2020. godini od ukupnog prosječnog broja (321.581) nezaposlenih osoba 134.508 su muškarci, što je više za 2.993 ili 2,22% u odnosu na prethodnu godinu, a 187.073 su nezaposlene žene, što je više za 5.078 ili 2,80% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2020. godini muškarci čine 41%, a žena je 59%.

2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U 2020. godini prosječno je evidentirano 222.874 (69%) stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH (od čega je 122.613 žena), i u odnosu na 2019. godinu ovaj broj je veći za 4,23%.

Po stepenima stručnosti broj nezaposlenih osoba se kretako kako slijedi: broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen je za 7,93%, broj kvalifikovanih radnika (KV) je povećan za 2,38%, broj osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) je povećan za 5,32%, broj osoba sa visokom stručnom spremom (VSS) povećan je za 7,35% i sa višom stručnom spremom (VŠS) 10,73%.

Također, u istom periodu evidentirano je 98.707 (31%) nestručnih osoba koje traže zaposlenje (od čega je 59.382 žena), i u odnosu na 2019. godinu manje ih je za 1,05%. Smanjen je broj nezaposlenih osoba sa nižom stručnom spremom (NSS) za 7,64%, polukvalifikovanih (PKV) osoba za 5,65% i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 0,76%.

Tabela 3: Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba u 2019. i 2020. godini

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2019. godini – ukupno	458	93.881	5.420	99.149	85.299	1.123	5.274	22.966
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2020. godini – ukupno	423	93.170	5.114	101.507	89.839	1.034	5.840	24.654

2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

Krajem 2020. godine prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osoba bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (138.087 ili 43%), zatim mladi do 30 godina (82.810 ili 26%), te stariji od 50 godina (102.346 ili 31%).

U odnosu na kraj 2019. godine, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina veći je za 4.611, a broj osoba dobi između 30 i 49 godina za 950, dok je broj osoba dobi od 50 i više godina veći za 4.087 osoba.

2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i odjave)

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2020. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje izvršene su 143.044 prijave, što je za 19.200 više u odnosu na 2019. godinu. U istom periodu po raznim osnovama, sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH izvršeno je 126.759 odjava tj. brisanja iz evidencije, što je za 19.129 manje u odnosu na 2019. godinu. Također, u 2020. godini evidentirano je ukupno 87.993 brisanja iz evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja što je manje za 9.957 u odnosu na 2019. godinu, dok je istovremeno registrovano 94.210 prijava na evidenciju po prestanku radnog odnosa što je za 11.883 više u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 4: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2020. godini – prijave na evidenciju i odjave sa evidencije nezaposlenih osoba po kantonima

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Broj brisanih osoba sa evidencije zbog zaposlenja
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacija	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)	
Unsko-sanski	13.052	12.168	6.086	42	1.700	4.344	6.552
Posavski	1.392	1.288	847	0	549	298	849
Tuzlanski	29.865	26.952	19.402	247	4.786	14.369	18.642
Zeničko-dobojski	25.992	24.140	18.483	108	5.387	12.988	17.220
Bosansko-podrinjski	1.377	1.238	976	1	218	757	997
Srednjobosanski	18.235	16.325	9.084	309	3.493	5.282	9.421
Hercegovačko-neretvanski	15.412	12.466	9.811	350	5.026	4.435	8.805
Zapadnohercegovački	4.151	3.389	2.701	51	1.454	1.196	2.397
Kanton Sarajevo	30.942	26.192	24.999	0	9.478	15.521	21.318
Kanton 10	2.626	2.601	1.821	44	534	1.243	1.792
UKUPNO	143.044	126.759	94.210	1.152	32.625	60.433	87.993

Tabela 5: Pregled brisanih osoba sa evidencija službi za zapošljavanje zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2020. godini po kvalifikacionoj strukturi

Stručna sprema	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - ukupno	1.300	202	2.582	4	20	2.335	42	849
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - žene	919	132	1.350	3	4	841	17	437

2.8. Istraživanje tržištu rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH u skladu sa Zakonom provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, a u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanja adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada kantonalne službe za zapošljavanje ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga. U 2020. godini izrađena je *Informacija o analizi potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH 2019/2020 (prvi put organizovano ispitivanje tržišta rada kroz anketiranje poslodavaca krajem 2019 i početkom 2020. godine uz primjenu unapređene metodologije i elektronskog upitnika)*.

Također, uz primjenu iste metodologije i elektronskog upitnika, za ispitivanja tržišta rada 2020/2021 organizovano je anketiranje stratificiranog uzorka od 1.232 poslodavca registrovana u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i kantonima.

Uz podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU organizovana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada i anketara iz kantonalnih službi za zapošljavanje, te izrada Priručnika za koordinatore i anketare. Pripreme i testiranje ankete su izvršeni u novembru i decembru 2020. godine, a anketiranje je provedeno telefonskim putem zbog pandemije COVID-19, uz primjenu elektronskog upitnika, djelimično unapređenog i dopunjenog pitanjima koji se odnose na reagovanje poslodavaca na uticaj pandemije COVID-19 na poslovanje.

Prema rezultatima, poslodavci iz uzorka u prilikom anketiranja imali su 75.100 radnika, a prema obliku vlasništva najviše je obuhvaćeno subjekata iz privatnog sektora (preko 90%%). Najviše je anketirano malih firmi (81%), zatim slijede srednje (13%) i velike (5%).

Od ukupno anketiranih, njih 639 ili 52% je iskazalo potrebu za zapošljavanjem novih 4.560 radnika u 2021. godini, što je očekivano manje (3,5%) u odnosu na prethodnu godinu. Najveće procijenjene potrebe za novim zapošljavanjem u 2021. godini iskazane su za zanimanjima u djelatnosti Prerađivačka industrija (43%), zatim u djelatnosti Trgovina (22%) i djelatnosti Informacije i komunikacije (7%).

Prema stručnoj spremi, poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV), i to 62%, slijedi tražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) 16%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) 13%.

Prema iskazanim potrebama u okviru istraživanja najtraženija zanimanja III i IV stepena srednje stručne spreme u 2020. godinu su: prodavač-trgovac, šivač, vozač, kuhar, konobar, bravar, obučar, varilac, zaštitar, tesar, mesar, call centar operater, i slastičar.

Za zanimanja sa fakultetskim obrazovanjem najveća iskazana potražnja je za radnicima iz IT oblasti i ovaj podatak potvrđuje činjenicu rasta broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije tokom cijele 2020. godine obilježene pandemijom COVID-19, a sve usljed povećane digitalizacije poslovnih procesa i jačanja prisustva informacionih tehnologija u društvu generalno.

Zatim slijedi iskazana potražnja za arhitektima, inženjerima elektrotehnike, mašinskim i građevinskim inženjerima i ekonomistima.

Kao odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, kroz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, poslodavci su naveli da su u najvećoj mjeri primjenjivali skraćivanje radnog vremena (21%). Nešto više od 10% poslodavaca je izjavilo da ima saznanje da su radnici kojima je pekinut radni odnos u prethodnom periodu napustio Bosnu i Hercegovinu.

Za uvođenje rada u smjenama opredijelilo se 16% poslodavaca. Značajan je udio i onih koji su izjavili da nisu poduzimali nikakve mjere (15%).

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u skladu sa svojim planovima uvođenja novih tehnologija u procesu rada odnosno promjena u tehnologiji i organizaciji rada navelo je 411 poslodavaca (33% anketiranih), 328 manje u odnosu na prošlu godinu.

U kontekstu mogućnosti pružanja podrške organizovanju praktične nastave, 433 poslodavca ili 35% od ukupno anketiranih je izjavilo da ima mogućnosti (mentor, oprema, prostor i materijali) i da je spremno primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, bravar, šivač, administrativni radnik, vozač, veterinar, armirač, ekonomski tehničar.

Kao razlog nezadovoljstva kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina kandidata za radna mjesta, poslodavci posebno ističu nedostatak praktičnog rada tokom obrazovanja (31%), kao i to da stečene kvalifikacije kandidata ne odgovaraju potrebama poslodavaca (23%).

Anketirani poslodavci nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata (36%), dok 20% koristi usluge javnih službi za zapošljavanje. Pored navedenog, 12% od ukupno anketiranih poslodavaca navodi oglašavanje u medijima, a 9% koristi društvene mreže i vlastite baze podataka.

U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, od 712 poslodavaca koji su odgovorili na ovo pitanje, najviše poslodavaca (35%) je istaklo da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, a slijede informisanje o uslugama (20%) i oglašavanje radnih mjesta (20%). Usluge posredovanja u zapošljavanju potrebnog profila radne snage koristilo je 16% anketiranih poslodavaca.

U 2021. godini 57% anketiranih poslodavaca procjenjuje – planira rast obima poslovanja (proizvodnje, prodaje i usluga), a 12% opadanje u istom segmentu, što ukazuje na optimizam tj. očekivanje i nadanje poslodavca da će ipak doći do poboljšanja poslovnog ambijenta. Rast plaća u 2021. godini prognozira 43% anketiranih poslodavaca.

Pored navedenih rezultata kao i ostalih podataka prikupljenih prilikom anketiranja u *Izveštaju o rezultatima istraživanja tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021* prezentovani su i podaci o najbrojnim zanimanjima na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH kao i podaci o broju upisanih i ukupnom broju učenika u srednjim stručnim školama u Federaciji BiH po smjerovima i stepenima kvalifikacija, a kako bi se imao cjelovit uvid u očekivanu ponudu radne snage.

Izveštaj je dostupan na web portalu Federalnog zavoda www.fzzz.ba i dostavlja se svim relevantnim institucijama i organizacijama iz resora zapošljavanja i obrazovanja.

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (član 28) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima. Federalni zavod, prema ovom zakonu, dodjeljuje kantonalnim službama za zapošljavanje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade. U 2020. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 14.620 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja povećanje broja korisnika ovog prava za 3.771 ili 35%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje su utrošile 82.050.329 KM, što je za 28.094.704 KM više nego u 2019. godini.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uslovima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja. U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 221.208 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja povećanje broja korisnika ovog prava za 8.743 ili 4%. Za ovu namjenu kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 21.994.387 KM, što je za 1.767.236 KM više nego u 2020. godini.

3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uslova za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2020. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno su ostvarivale je 472 nezaposlene osobe, što je za 210 osoba ili 31% manje nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 1.320.665 KM, što je za 452.074 KM manje nego u 2019. godini.

3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

S obzirom na to da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju određenim kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu duži period, te kantonalne službe za zapošljavanje tokom 2020. godine nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. U skladu sa čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje: Tuzlanskog i Kantona Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih novčanih sredstava za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim i planiranim finansijskim sredstvima, te Odlukom o modelu kriterija za utvrđivanje nedostajućih sredstava za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova službi za zapošljavanje broj: 01/1-14-2872/16 od 19.04.2016. godine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/16), izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od 18.710.579 KM (četiri puta više nego u 2019. godini). Također, za Programa mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba koje su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostale ili ostaju bez posla, izvršena je isplata sredstava Službi za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona u iznosu od 155.301 KM radi zbrinjavanja 63 radnika firme „LASER“ d.o.o. Bihać.

Tokom 2020. godine je povećan broj nezaposlenih osoba na evidencijama javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH kao posljedica prestanka radnog odnosa značajnog broja radnika usljed pandemije COVID-19. S tim u vezi, uslijedilo je povećanje broja korisnika prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti i prava na zdravstveno osiguranje. Stoga sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova. Finansijskim planom Federalnog zavoda je prvobitno na poziciji „Sredstva za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i za realizaciju Programa mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba“ planirano 11.500.000 KM. Zbog nedostatnih sredstava kantonalnih službi za zapošljavanje za ovu namjenu, Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2020. godini donio dvije Odluke o preraspodjeli sredstava broj: 01-45-6766/20 od 27.07.2020. godine i 01/1-45-8401/20 od 27.10.2020. godine, kojim je u okviru ukupno planiranih rashoda predviđenih Finansijskim planom za 2020. godinu odobrena preraspodjela sredstava u ukupnom iznosu od dodatnih

9.410.000 KM. te je ukupno za ovu poziciju planirano 20.910.000 KM, a utrošeno 18.865.888 KM.

Tabela 6: Pregled isplate nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje u 2020. godini

Kanton	Isplaćena sredstva (KM)
Unsko-sanski ⁶	3.036.180
Posavski	597.408
Zeničko-dobojski	5.719.326
Bosansko-podrinjski	26.867
Srednjobosanski	465.166
Hercegovačko-neretvanski	6.300.440
Zapadnohercegovački	1.831.020
Kanton 10	734.172
UKUPNO	18.710.579

3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku

U skladu sa članom 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti.

U izvještajnom periodu nije bilo prenesenih predmeta iz 2019. godine i izjavljene su 784 žalbe protiv prvostepenih rješenja, što je za 209 predmeta ili 26,6% više u odnosu na 2019. godinu. Riješena su 782 predmeta, i to: 355 žalbi je odbijeno, 41 žalba je uvažena i predmet meritorno riješen u drugostepenom upravnom postupku, 370 žalbi je uvaženo i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 36 žalbi je urađene na drugi Zakonom o upravnom postupku propisan način (odbačena, ustupljena drugom organu, prvostepeni organ riješio). Ostao su neriješena dva (2) predmeta. Kod kantonalnih sudova pokrenuto je 30 upravnih sporova.

3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, u 2020. godini primio je 652 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 50 zahtjeva više nego u 2019. godini. Sa neriješenim predmetima prenesenim iz 2019. godine (32), u rješavanju su bila 684 predmeta. Riješeno je 666 predmeta (97%) a ostalo je neriješeno 18 (3%) zahtjeva.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod je u izvještajnom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 97 (Srbija 90 i Crna Gora 7) uvjerenja o periodima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, a

⁶ Pored iznosa iz Tabele 6, za Programa mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba koje su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostale ili ostaju bez posla, izvršena je isplata sredstava Službi za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona u iznosu od 155.301 KM radi zbrinjavanja 63 radnika firme „LASER“ d.o.o. Bihać.

zahtijevano je potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Srbiji za 27 i Republici Crnoj Gori za jednog (1) osiguranika iz Federacije BiH.

U skladu sa Ugovorom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljena su 104 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Hrvatskoj za 55 osiguranika iz Federacije BiH.

U skladu sa Sporazumom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljena su 372 uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sloveniji za 20 osiguranika iz Federacije BiH.

Pored navedenog po sporazumima sa Republikom Austrijom izdato je šest (6) i SR Njemačkom jedno (1) uvjerenje o potvrđivanju staža osiguranja u Federaciji BiH, te zahtijevano jedno (1) potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sjevernoj Makedoniji.

3.7. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Za izvršenje obaveze koja proističe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi finansiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2019. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2020. godini u iznosu od 3.825.233 KM, što je za 146.940 KM manje nego u 2019. godini. godini.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada i Finansijskim planom Federalnog zavoda za 2020. godinu, provođene su različite mjere aktivne politika zapošljavanja.

U izvještajnom periodu osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera i programa u 2020. godini, s posebnim fokusom na mlade, dugotrajno nezaposlene osobe, žene i druge kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba.

Realizacijom mjera i programa aktivne politike zapošljavanja u 2020. godini Federalni zavod je dao doprinos ostvarivanju ciljeva u pogledu povećanog opsega aktivnih mjera na tržištu rada, poboljšanja pristupa i lakše integracije na tržištu rada, naročito navedenih kategorija nezaposlenih osoba.

Kao i u prethodnom periodu sve aktivnosti Federalnog zavoda u okviru realizacije aktivne politike zapošljavanja bile su usmjerene na poticanje potražnje za radnom snagom kod poslodavaca, te pružanje podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje njihove zapošljivosti i konkurentnosti, sticanje radnog iskustva i potrebnih vještina, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, kao i poticanje njihovog samozapošljavanja (razvoj poduzetništva). Značajan dio aktivnosti je bio fokusiran i na stvaranje uspješne saradnje sa različitim akterima na tržištu rada.

Važno je istaći da je u 2020. godini bilo planirano objavljivanje javnog poziva za učešće u realizaciji mjera i programa aktivne politike zapošljavanja u više navrata tokom godine, kako bi se obuhvatili poslodavci u različitim poslovnim ciklusima i sa različitim intenzitetom i područjem poslovanja. Ipak zbog izbijanja pandemije, javni poziv objavljen 28.2.2020. godine je privremeno obustavljen tokom proglašenja prirodne nesreće što je uticalo na dinamiku i planirane rezultate.

Mjere i programi aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bili usmjereni na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje – registraciju samostalne djelatnosti,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Provođenjem navedenih mjera i programa aktivne politike zapošljavanja uz stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada, nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću.

Da bi se postigao što veći stepen pravičnosti, kao i prethodnih godina, u realizaciji ovih mjera nisu mogli učestvovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovno obaveze po osnovu poreza i doprinosa,
- poslodavci evidentirani u Registru novčanih kazni zbog duga neplaćenih novčanih kazni i troškova postupka, jer sa zaposlenikom nisu zaključili ugovor o radu – rad na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje a nisu ispoštovali obaveze u skladu sa zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđen broj radnika i/ili ne vraćaju redovno dobivena sredstva.

4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina

Tokom 2020. godine osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, odnosno u 2018. i 2019. godini.

4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2020

Za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2020 osigurana su finansijska sredstva u iznosu od 51.378.480 KM.

Potpisano je 3.515 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 29.105.057,00 KM, a zaposleno je 6.968 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH.

Programom je pružena podrška zapošljavanju osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, sprečavanju dugotrajne nezaposlenosti, očuvanju i unapređenju radnih sposobnosti, te stvaranju uvjeta za jačanje konkurentnosti mladih osoba bez radnog iskustva kroz osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva.

U odnosu na prethodne programe, implementirana je nova mjera, i to: „Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020“, koja je fokusirana na teže zapošljive osobe, odnosno osobe u skladu sa članom 2. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/19).

Mjera za osobe bez radnog iskustva, kao i mjera javni radovi su unapređene u odnosu na 2019. godinu. Ustanovljena je nova mjera „Tvoja prilika 2020“ u kojoj su sadržane dvije (2) podmjere, kako slijedi: „Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“ i „Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina“.

Također, pored mjere „Javni radovi 2020“, ustanovljena je i nova mjera „Pomoć potrebnim 2020“.

U 2021. godini zaključit će se i ugovori s poslodavcima po osnovu prijave pristiglih s kraja 2020. godine, nakon čega će se imati cjelovit pregled podataka za program.

Tabela 7: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinansiranja zapošljavanja 2019

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba
Tvoja prilika 2020 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina	178	2.089.260,00	397
Tvoja prilika 2020 - Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina	75	486.540,00	101
Zapošljavanje žena 2020	395	1.838.907,00	506
Prilika za sve 2020 – mogućnost produženog sufinansiranja	893	5.515.443,00	1.639
Doprinos 500 – 2020	23	117.300,00	38
Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020	31	136.890,00	33
Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020	147	835.536,00	350
Nova prilika 2020	217	1.290.240,00	305
Javni radovi 2020	13	173.376,00	97
Pomoć potrebnim 2020	4	88.680,00	15
Tražim poslodavca 2020	387	2.855.790,00	531
Služba u saradnji sa poslodavcima 2020	1.099	13.235.355,00	2.403
Služba u saradnji sa poslodavcima 2020 - obuka	53	441.740,00	553

4.2.1 „Tvoja prilika 2020 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju mladih osoba omogući osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, kroz zasnivanje radnog odnosa, te na taj način poboljša njihova konkurentnost i integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 178 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 2.089.260,00 KM, radi sticanja prvog radnog iskustva za 397 osoba.

4.2.2 „Tvoja prilika 2020 – Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju osoba iz ciljne grupe omogući efikasnija integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 75 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 486.540,00 KM, radi zapošljavanja 101 osobe.

4.2.3 „Zapošljavanje žena 2020“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim ženama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te doprinese povećanju stope zaposlenosti žena.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 395 ugovora sa poslodavcima (privatni sektor) ukupne vrijednosti od 1.838.907,00 KM, radi zapošljavanja 506 osoba.

4.2.4 „Prilika za sve 2020 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz mogućnost pružanja podrške poslodavcu u obliku produženog sufinansiranja zapošljavanja, te doprinese povećanju opće stope zaposlenosti.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 893 ugovora sa poslodavcima (privatni sektor) ukupne vrijednosti od 5.515.443,50 KM, radi zapošljavanja 1.639 osoba.

4.2.5 „Doprinos 500 – 2020“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz poticanje poslodavaca za osiguravanje više plaće nezaposlenoj osobi/radniku, a koja podrazumijeva podršku poslodavcu isključivo u privatnom sektoru kroz refundiranje iznosa uplaćenih obaveznih doprinosa u visini od 500 KM.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno su 23 ugovora sa poslodavcima (privatni sektor) ukupne vrijednosti od 117.300,00 KM, radi zapošljavanja 38 osoba.

4.2.6 „Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020“

Mjera podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanja osoba u skladu sa članom 2. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/19), i to: demobiliziranih branilaca i demobiliziranih branilaca dobrovoljaca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH,

kako bi se osobama iz navedene ciljne grupe olakšala integracija na tržištu rada i spriječila dugotrajna nezaposlenost, te doprinijelo povećanju stope zaposlenosti ove kategorije nezaposlenih osoba.

4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu sa njihovim potrebama.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 147 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 835.536,00 KM, radi zapošljavanja 350 osoba.

4.2.8 „Nova prilika 2020“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama koje su u izuzetno lošoj situaciji na tržištu rada olakša integracija i prekine dugotrajna nezaposlenost, u skladu sa njihovim potrebama. Fokus je na osobama starosne dobi 40+, osobama prijavljenim na evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci, te osobama niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK).

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 217 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.290.240,00 KM, radi zapošljavanja 305 osoba.

4.2.9 „Javni radovi 2020“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljne grupe na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim angažmanom se doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 13 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 173.376,00 KM, radi angažiranja 97 osoba.

4.2.10 „Pomoć potrebnim 2020“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljne grupe na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim angažmanom se doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključena su četiri (4) ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 88.680,00 KM, radi zapošljavanja 15 osoba.

4.2.11 „Tražim poslodavca 2020“

Cilj ove mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se pojača njihova motivacija za aktivno traženje posla.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2020. godine, zaključeno je 387 ugovora ukupne vrijednosti 2.855.790,00 KM, a zaposleno 531 osoba.

4.2.12 „Služba u zajedničkim projektima 2020“

Mjera podrazumjeva zapošljavanje i obuku za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, kroz saradnju službe za zapošljavanje sa poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima.

Cilj ove mjere je podrška razvoju saradnje službe sa poslodavcima, kroz sufinansiranje zapošljavanja, obuke za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih

znanja i vještina, obrazovanja odraslih, cjeloživotnog učenja nezaposlenih osoba i dr.

U okviru realizacije (pod)mjere koja se odnosi na obuku, do kraja 2020. godine, zaključena su 43 ugovora za obuku 511 osoba, a u okviru realizacije (pod)mjere koja se odnosi na zapošljavanje, do kraja 2020. godine, zaključeno je 987 ugovora za zapošljavanje 2.186. Ukupna vrijednost zaključenih ugovora je 12.319.375 KM,

Tabela 8: Pregled realizacije programa po mjeri „Služba u zajedničkim projektima 2020“

Kanton/ Služba	Broj ugovora zapošljavanje + obuka	Ukupna vrijednost u KM	Obuka – broj osoba	Zaposleni –broj osoba
Unsko-sanski kanton	122	1.085.940	0	201
Posavski kanton	64	553.050	0	91
Tuzlanski kanton	56	1.044.070	0	189
Zeničko-dobojski kanton	113+10	1.824.360	43	331
Bosansko-podrinjski kanton	36	387.315	0	71
Srednjobosanski kanton	139+6	1.814.140	26	332
Hercegovačko-neretvanski kanton	134+6	2.025.920	97	360
Zapadnohercegovački kanton	87+3	782.050	14	142
Sarajevo	117+13	1.515.920	256	242
Kanton 10	119+5	1.286.610	75	227
Ukupno	987+43	12.319.375	511	2.186

4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020

Cilj ovog programa je potaknuti osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH na samozapošljavanje, pokretanjem djelatnosti na period od 12 mjeseci, kao i na zapošljavanje drugih osoba sa evidencije nezaposlenih na period od šest (6) mjeseci.

Za realizaciju ovog programa osigurana su finansijska sredstva u iznosu od 14.000.000 KM, zaključeno je 1.386 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 8.893.044,00 KM, a mjerama obuhvaćeno 1.607 osoba.

U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere: „Poduzetništvo za mlade 2020“, „Poduzetništvo za žene 2020“, „Poduzetništvo za sve 2020“, „Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2020“ i „Druga prilika 2020“.

Tabela 9: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba	Period sufinansiranja u mjesecima
Poduzetništvo za mlade 2019	179	1.268.487,60	207	12/6
Poduzetništvo za žene 2019	275	1.724.154,00	296	12/6
Poduzetništvo za sve 2019	403	2.475.654,00	485	12/6
Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2020	74	484.428,00	81	12/6
Druga prilika 2019	455	2.935.092,00	538	12/6

4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2020“

U realizaciju ove mjere, do kraja 2020. godine, uključeno je 207 mladih osoba sa kojima je zaključeno 179 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.268.487,60 KM.

4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2020“

Do kraja 2020. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 296 žena sa kojima je zaključeno 275 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.724.154,00 KM.

4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2020“

Do kraja 2020. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 485 osoba sa kojima su zaključena 403 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 2.475.654,00 KM.

4.3.4 „Poduzetništvo za sve demobilizirane branioce/branitelej 2020“

Do kraja 2020. godine u realizaciju ove mjere uključena je 81 osoba sa kojima je zaključeno 74 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 484.428,00 KM.

4.3.5 „Druga prilika 2020“

Do kraja 2020. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 538 osoba sa kojima je zaključeno 455 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 2.935.092,00 KM.

4.4. Program „Obuka i rad 2020“

Program „Obuka i rad 2020“ je program sufinansiranja obuke i zapošljavanja koji Federalni zavod za zapošljavanje direktno provodi sa poslodavcima.

U 2020. godini zaključeno je 25 ugovora u vrijednosti od 206.107,20 KM.

U obuku je uključeno 66 nezaposlenih osoba, od kojih će 55 ostati u radnom odnosu do 12 mjeseci po okončanju obuke.

4.5. Finansiranje zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama

Tokom izvještajnog perioda, u okviru ove pozicije nastavljena je saradnja između Federalnog zavoda, kantonalnih službi za zapošljavanje, ministarstava za obrazovanje, javnih univerziteta u Federaciji BiH, kao i ministarstava za boračka pitanja, i to za realizaciju različitih projekata kojima su obuhvaćene sljedeće ciljne grupe:

- djeca šehida i poginulih boraca,
- stručni kadar za djecu s poteškoćama u razvoju,
- asistenti na javnim univerzitetima, i dr.

što je vidljivo iz tabelarnog pregleda.

U 2020 godini sačinjen je i Program sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2020 ukupne vrijednosti 3.945.000 KM.

Tabela 10: Pregled realizacije zajedničkih projekata po nazivima projekata/programa i po korisnicima

Naziv projekta /programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekata/programa	Broj projekata/ programa	Sredstva - učešće Zavoda	Broj osoba
Programi sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih/nestalih/demobilisanih boraca i ratnih vojnih invalida	Vlade i službe za zapošljavanje HNK, ZDK, SBK i BPK	4	600.000	90 zapošljavanje
Programi sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom obrazovanju u redovnoj nastavi u Federaciji BiH	Kantonalna ministarstva obrazovanja	10	850.000	165 zapošljavanje
Programi sufinansiranja zapošljavanja asistenata i viših asistenata u javnim univerzitetima/sveučilištima	Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sveučilište u Mostaru i službe za zapošljavanje KS, TK, USK i HNK	5	1.000.000	101 zapošljavanje
Zajednički projekti zapošljavanja s drugim organizacijama i institucijama	Sufinansiranje zapošljavanja za potrebe ustanove "Ministro" dom za starije i nemoćne osobe Privredna komora ZE-DO - "Sinergijom do lakšeg zapošljavanja u Zeničko-dobojskom kantonu" Zaklada za inovacijski i tehnološki razvitak - Intera tehnološki park projekat - "Povećanje mogućnosti zapošljavanja i samozapošljavanja kroz edukacije - "Startup akademija" i "Moja praksa" Udruženje za demokratiju, poduzetništvo i kulturu - Poduzetnice IN Projekat sufinansiranja zapošljavanja i obuke -"Jačanje poduzetničkih kompetencija žena i mladih radi pokretanja vlastitog biznisa" Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru "Klub poslodavaca" Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe preduzeća "Euro-Asfalt" d.o.o. Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU "Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić" Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU "Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom" Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe humanitarne organizacije humanitarna organizacija „Merhamet“ MDD Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Općine Grude „Pomoć u kući“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU Služba za zapošljavanje HNŽ	29	1.500.000	210 zapošljavanje 245 obuka

Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Agencija za zaštitu ljudi i imovine AE Sigurnost d.o.o. Razvojna agencija Žepče Projekat sufinansiranja obuke "Stekni kompetencije, zaposli se!" Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Federalnog zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Centar za socijalni rad Posušje "Pomoć u kući" Projekat sufinansiranja obuke za potrebe RE Industris d.o.o. Kreševo Projekat sufinansiranja obuke za potrebe Bizz Solutions d.o.o. Čapljina Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Dom zdravlja Stolac Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Aluminij Industrija d.o.o. Mostar Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JP Autoceste Federacije BiH d.o.o. Mostar Projekat sufinansiranja obuke za potrebe Udruženja poslodavaca FBiH Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Deloitte d.o.o. Sarajevo Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Općina Žepče „Pomoć u kući“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JP Olimpijski bazen Otoka d.o.o. Sarajevo Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Grada Mostara Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU Veterinarski zavod HNŽ/K			
--	--	--	--

4.6. Program kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za zapošljavanje potpisali su 20.12.2019. godine Ugovor o namjenskom depozitu radi realizacije Programa kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje 2019. godina.

Programom su uspostavljene nove dvije (2) kreditne linije:

Kreditna linija za podsticaj zapošljavanja i samozapošljavanja

- za industriju, zanatstvo i usluge: rok otplate do sedam (7) godina uz grace period do 12 mjeseci, a u slučajevima finansiranja Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopu 2,50% fiksna na godišnjem nivou.⁷

⁷ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,64% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace period 36 mjeseci.

- za poljoprivrednu proizvodnju: rok otplate do sedam (7) godina uz grace period do 12 mjeseci, a u slučajevima finansiranja poljoprivredne proizvodnje ili Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopa 2,00% na godišnjem nivou.⁸

Kamatna stopa za razvoj i održavanje starih zanata iznosi 2,00%.

Namjena ovih kreditnih sredstava je finansiranje stalnih i tekućih sredstava uz zapošljavanje novih radnika sa evidencije nezaposlenih u službama za zapošljavanje

Minimalni iznos kredita po jednom korisniku je 40.000 KM, a maksimalni 500.000 KM i limitiran je kako slijedi:

- za industrijsku proizvodnju iznos od 25.000 KM po novoupuslenom radniku
- za zanatstvo i usluge iznos od 20.000 KM po novoupuslenom radniku
- za poljoprivrednu proizvodnju iznos od 20.000 KM po novoupuslenom radniku
- za održavanje starih zanata iznos od 20.000 KM po novoupuslenom radniku.

Korisnici kredita su pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom i uslugama, kao i pravna i fizička lica koja započinju privrednu djelatnost.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

Kreditna linija za održavanje zaposlenosti

Minimalni iznos pojedinačnog kredita je 20.000 KM, a maksimalni 500.000 KM (maksimalno 10.000 KM po zaposlenom), rok otplate je do pet (5) godina, a grace period do 12 mjeseci, dok je nominalna kamatna stopa 3,00% fiksna na godišnjem nivou.⁹

Namjena ovih kreditnih sredstava je finansiranje tekućih sredstava uz održavanje postojećeg nivoa zaposlenosti

Korisnici kredita su pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom i uslugama

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

Instrumenti osiguranja kredita utvrđuju se u skladu sa općim procedurama Razvojne banke i općim aktima Agencije za bankarstvo, pri čemu se primjenjuju najviši standardi. Imajući u vidu da rizik povrata kredita snosi Razvojna banka, ista je dužna da osigura maksimalan obim i kvalitet kolaterala koji će garantovati potpunu naplatu najmanje glavnice potraživanja po pojedinim kreditima čime će se u potpunosti spriječiti kreditni gubitak.

U 2020. godini zaključeni su ugovori sa dva (2) poslodavca po kreditnoj liniji za zapošljavanje KL FZZ 19 ukupne vrijednosti 514.800 KM za zapošljavanje 22 nova radnika, a po kreditnoj liniji za održavanje zaposlenosti KL OZ 19 zaključeni su ugovori sa šest (6) poslodavaca ukupne vrijednosti 1.480.000 KM uz obavezu zadržavanja radnom odnosu 148 radnika sve vrijeme otplate kredita.

⁸ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,13% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace period 36 mjeseci.

⁹ Efektivna kamatna stopa (EKS) 3,22% za iznos kredita 100.000,00 KM i rok otplate 5 godina, uz grace period od 12 mjeseci

4.7. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koje Federalni zavod obezbjeđuje, kantonalne službe za zapošljavanje su u prethodnom periodu svojim sredstvima ili sredstvima iz drugih izvora, najčešće uz podršku kantonalnih vlada, realizirale brojne programa aktivne politike zapošljavanja. Međutim, u 2020. godini jedino je Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo svojim sredstvima započela implementaciju sljedećih programa:

Tabela 11: Pregled aktivnosti Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo

Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Ukupno predviđena sredstva	Broj osoba
Program Javnih radova PLUS	Teško upošljive kategorije, socijalno ugrožene kategorije prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS	538.630,00	324
Program sufinansiranja zapošljavanja Posao za sve	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS, bezobzira na struku, dob, pol, radno iskustvo	2.966.400,00	311
Program sufinansiranja samozapošljavanja	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS koje imaju sigurne pretpostavke da se bave samostalnom djelatnošću	2.088.400,00	227
Program obuke dokvalifikacije i prekvalifikacije nezaposlenih osoba	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS	341.647,00	150
Program sufinansiranja zapošljavanja pripravnika VSS i VŠS	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS bez radnog iskustva u struci	1.189.600,00	124
Program sufinansiranja zapošljavanja medicinskog i nemedicinskog kadra u zdravstvene ustanove	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS medicinske i nemedicinske struke	504.000,00	35
Program sufinansiranja zapošljavanja 50+	Nezaposlene osobe sa evidencije nezaposlenih KS starijih od 50 godina života.	1.766.400,00	184
Program sufinansiranja zapošljavanja šehidskih porodica i porodica poginulih branilaca	Nezaposlene osobe sa evidencije nezaposlenih KS, sa statusom šehidske porodice i porodica poginulih branilaca.	1.209.600,00	126
Program sufinansiranja samozapošljavanja šehidskih porodica i porodica poginulih branilaca	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS koje imaju sigurne pretpostavke da se bave samostalnom djelatnošću sa statusom šehidske porodice i porodica poginulih branilaca.	255.200,00	22
Program osposobljavanja učitelja za rad u predškolskim ustanovama	Osposobljavanje učitelja za rad u predškolskim ustanovama, osposobljavanje nezaposlenih osoba za rad sa djecom predškolskog uzrasta.	20.000,00	10
Program sufinansiranja zapošljavanja Posao za sve-19	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS, bezobzira na struku, dob, pol, radno iskustvo	1.449.600,00	146
Program javnih radova-19	Teško upošljive kategorije, socijalno ugrožene kategorije prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS	576.915,00	326
Program sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju	Nezaposlene osobe sa evidencije nezaposlenih odgovarajućeg stručnog kadra za rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju	576.915,00	51
Program sufinansiranja zapošljavanja medicinskog kadra u javne zdravstvene ustanove i javne ustanove iz oblasti socijalne zaštite COVID-19	Nezaposlene osobe sa evidencije nezaposlenih KS medicinske struke	1.105.122,00	99
Program sufinansiranja zapošljavanja pripravnika VSS	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS prije objave javnog poziva bez radnog iskustva u struci	1.920.000,00	200
Program sufinansiranja zapošljavanja Posao za sve	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS prije objave javnog poziva, bezobzira na struku, dob, pol, radno iskustvo	5.086.934,00	529
Program sufinansiranja zapošljavanja vatrogasaca pripravnika	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih KS prije objave javnog poziva, a koji ispunjavaju uslove u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu	192.000,00	40

Program sufinansiranja samozapošljavanja nezaposlenih osoba	Nezaposlene osobe prijavljene na evidenciji nezaposlenih KS prije objave javnog poziva koje imaju sigurne pretpostavke da se bave samostalnom djelatnošću	2.500.000,00	250
Program sufinansiranja zapošljavanja medicinskog kadra u javne zdravstvene ustanove sa područja Kantona Sarajevo	Nezaposlene osobe sa evidencije nezaposlenih KS medicinske struke	1.200.000,00	200

Za realizaciju navedenih mjera i programa ukupno su predviđena sredstva u iznosu od 25.487.363 KM, kojim je do kraja 2020. godine obuhvaćene 3.354 osobe.

4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje su nadležne za posredovanje u zapošljavanju, saradnju sa obrazovnim ustanovama, profesionalnu orijentaciju nezaposlenih i drugih osoba pri izboru zanimanja, stručnu obuku nezaposlenih i prekvalifikaciju zaposlenih za čijim radom je prestala potreba, podsticanje otvaranja novih radnih mjesta i poduzimanje drugih podsticajnih mjera. Federalni zavod prati, koordinira, usklađuje i pruža pomoć u provođenju navednih aktivnosti. Prema Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja (»Službene novine Federacije BiH« broj 74/18) kantonalne službe za zapošljavanje provode aktivnosti grupnog informisanja, individualnog savjetovanja, individualnih konsultacija i aktivnosti u svrhu pripreme za rad u cilju aktivnog traženja posla i bržeg pronalaska zaposlenja nezaposlenih osoba. Ove aktivnosti provode se u deset kantonalnih službi za zapošljavanje, u okviru kojih se nalazi 79 općinskih biroa za zapošljavanje.

Tokom 2020. godine aktivnosti u općinskim biroima za zapošljavanje su u najvećoj mjeri bile uvjetovane epidemiološkom situacijom uzorkovanom pandemijom virusa COVID 19. U 2020. godini, u općinskim biroima za zapošljavanje Federacije BiH bilo je zaposleno 76 šefova biroa, 155 savjetodavaca, te 102 referenta/evidentičara.

Tabela 12: Pregled broja nezaposlenih osoba uključenih u individualne savjetodavne aktivnosti

Kanton	Individualno savjetovanje -ukupno	Individualni plan zapošljavanja (IPZ)				Pronašli zaposlenje
		Lakše zapošljive osobe	Srednje zapošljive osobe	Teže zapošljive osobe	Ukupno	
Unsko-sanski	1.453	851	214	38	1.103	328
Posavski	725	436	226	110	772	266
Tuzlanski	6.703	4.601	1.732	295	6.628	2382
Zeničko-dobojski	3.838	1875	751	284	2.910	621
Bosansko-podrinjski	501	125	342	36	503	224
Srednjobosanski	6.526	2.070	646	166	2.882	930
Hercegovačko-neretvanski	8.478	788	178	169	1.135	499
Zapadnohercegovački	3.974	796	140	237	1.173	750
Kanton Sarajevo	7.336	568	606	199	1.373	539
Kanton 10	483	844	118	244	1.206	733
UKUPNO	40.017	12.954	4.953	1.778	19.685	7.272

U 2020. godini, za 40.017 nezaposlenih osoba pružene su usluge individualnog savjetovanja.

Također, savjetodavci su u deset (10) kantonalnih službi za zapošljavanje sa nezaposlenim osobama izradili 19.685 individualnih planova za zapošljavanje

(IPZ). Individualni plan zapošljavanja (IPZ) prema članu 17. Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine Federacije BiH“ broj: 74/18) predstavlja obavezujući dokument u kojem su definirane aktivnosti i obaveze nezaposlene osobe i službe za zapošljavanje, kao i rokovi njihove provedbe. U Tabeli 12 prikazani su podaci o strukturi IPZ-a po stepenu zapošljivosti nezaposlenih osoba, te broju osoba koje su pronašle zaposlenje. Kada je riječ o grupnom informiranju, te grupnim obukama nezaposlenih osoba za aktivno traženje posla, u 2020. godini ove aktivnosti su provođene uglavnom prije proglašenja stanja pandemije. Ukupno 4.593 osobe su učestovale u info seminarima, 88 osoba u obukama za aktivno traženje posla (klubovi za traženje posla), te 35 osoba u aktivnostima centra za informiranje, savjetovanje i obuku (CISO) Bihać.

Tabela 13: Pregled broja nezaposlenih osoba uključenih u aktivnosti grupnog savjetodavnog rada

Kanton	Info seminari	Klubovi za traženje posla	CISO
Unsko-sanski	65	0	35
Posavski	46	0	0
Tuzlanski	33	13	0
Zeničko-dobojski	365	0	0
Bosansko-podrinjski	73	12	0
Srednjobosanski	959	9	0
Hercegovačko-neretvanski	0	10	0
Zapadnohercegovački	0	0	0
Kanton Sarajevo	179	44	0
Kanton 10	2.873	0	0
UKUPNO	4.593	88	35

Prema podacima kantonalnih službi za zapošljavanje, poslodavci su dostavili 18.512 zahtjeva za posredovanje, od čega je realizirano 6.617 posredovanja. Ukupno 20.155 nezaposlenih osoba je upućeno na razgovor kod poslodavaca.

Tabela 14: Pregled posredovanja u 2020. godini

Kanton	Broj zahtjeva za posredovanje	Broj realiziranih zahtjeva za posredovanje	Broj posjeta poslodavcima
Unsko-sanski	417	172	140
Posavski	205	176	105
Tuzlanski	757	750	0
Zeničko-dobojski	1.998	1.215	352
Bosansko-podrinjski	44	44	0
Srednjobosanski	12.868	2.300	6.079
Hercegovačko-neretvanski	139	130	150
Zapadnohercegovački	424	174	88
Kanton Sarajevo	1.084	1.084	172
Kanton 10	576	572	29
UKUPNO	18.512	6.617	7.115

U skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika javnih službi za zapošljavanje, prije početka pandemije COVID-19, a u saradnji sa *Projektom za zapošljavanje mladih (YEP)*, Federalni zavod za zapošljavanje je organizirao Specijalističku obuku – Nivo 2. Obuku su provodili interni treneri (11 trenera) u šest (6) grupa, na lokacijama Mostar, Zenica, Travnik i Bihać. Ukupno 100 savjetodavaca je prisustvovalo dvodnevnom obukama, na kojima su realizirane tri (3) tematske cjeline: *komunikacijske vještine, informacije o tržištu rada i aktivna politika zapošljavanja, te profiliranje*. Specijalistička obuka je organizirana nakon završetka trećeg modula obuke za interne trenere - *Dizajn i izvedba treninga*, a koja je organizirana u saradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje u februaru 2020. godine.

4.9. Saradnja sa obrazovnim sistemom

Saradnja sa obrazovnim sistemom u smislu profesionalnog informiranja učenika pred nastavkom školovanja, je zbog epidemiološke situacije u 2020. godini u većini službi za zapošljavanje bila ograničena.

Aktivnosti su se bazirale na razmjeni podataka o najbrojnijim zanimanjima.

5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BIH

5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Na osnovu Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, i Operativnog protokola za provođenje Dogovora potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH objavljen je Javni poziv za prijavu za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj po osnovu Triple win programa.

U 2020. godini zaposlenje u Njemačkoj na poslovima negovatelja dobile su ukupno 533 osoba iz Bosne i Hercegovine, od čega je 386 osoba iz Federacije BiH (143 manje u odnosu na 2019. godinu). Od ukupnog broja osoba koje su dobile zaposlenje (533), na program „Triple win“ odnosi se 101 osoba, od kojih su 73 osobe iz Federacije BiH, dok su ostali zaposleni po proceduri za poznatog poslodavca.

5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2020. godini, u skladu sa provođenjem Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, zaposlena je 7.887 osoba iz Bosne i Hercegovine (6.694 osoba manje u odnosu na 2019. godinu), od čega je preko 65% iz Federacije BiH.

Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, tesari, zidari, bravari, elektroinstalateri, fasaderi i druga zanimanja.

5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

Iako je krajem 2019. godine raspisan javni poziv za Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj, zbog izbijanja pandemije COVID-19, nije bilo realizacije ovog programa u 2020. godini.

6. MONITORING I EVALUACIJA

U 2020. godini nastavljene su aktivnosti unapređenja monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja s ciljem dobijanja adekvatnih podataka o realizaciji i ocjeni učinkovitosti ovih programa. U saradnji s projektom „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU izrađena je *Evaluacija mjere Poduzetništvo za mlade 2018 (Start up 2018)* čija su ciljna grupa bile nezaposlene osobi dobi od 30 godina.

Poduzetništvo za mlade 2018 se pokazala kao uspješna mjera aktivne politike za poticanje samozapošljavanja mladih nezaposlenih osoba, koje su ovom mjerom potaknute na osnivanje obrta i preduzeća. Evaluacija se zasnivala na bazama podataka učesnika u ovoj poticajnoj mjeri i uporednoj grupi osoba koje nisu učestvovala u ovoj mjeri, a za koje su pripremljeni relevantni podaci o radnom statusu nakon završetka mjere, spolu, stručnoj spremi, dobi i dr.

U procesu evaluacije mjere primjenjene su dvije metode: metoda uparivanja prema sklonosti učestvovanja u tretmanu (PSM – Propensity Score Matching) i metoda deskriptivne statističke analize.

Rezultati PSM metode sugerišu da su učesnici u realizaciji mjere Poduzetništvo za mlade 2018 u prosjeku imali veću vjerovatnoću zaposlenja za 51 postotni bod šest mjeseci nakon završetka mjere, a za 52 postotna boda 12 mjeseci nakon završetka mjere u poređenju sa neučesnicima u istim vremenskim tačkama. Velika većina tj. više od 72% učesnika ostala je zaposlena 12 mjeseci nakon završetka mjere, što predstavlja veoma dobar rezultat s obzirom na činjenicu da je praćenje održivost izvršeno u 2020. godini nakon proglašenja pandemije COVID-19.

Pored toga, u sklopu Projekta podrške zapošljavanja koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, monitoringom programa aktivne politike zapošljavanja iz 2019. godine, izvršenog u saradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike utvrđeno je izvršenje indikatora iz treće godine Projekta podrške zapošljavanju, a koji se odnose na zapošljavanje najmanje 1.400 mladih nezaposlenih osoba i 4.500 teže zapošljivih nezaposlenih osoba, te su u skladu s tim stvorene pretpostavke za transfer prema Federalnom zavodu u iznosu od 2,7 miliona eura.

Također, kroz monitoring aktivnosti Projekta podrške zapošljavanja utvrđeno je da su službe za zapošljavanje u federaciji BiH profilirale i izradile individualne planove zapošljavanja za najmanje 10.000 nezaposlenih osoba, čime je potvrđeno izvršenje još jednog indikatora iz ovog projekta i uslovi za transfer u iznosu od 1 milion eura.

U okviru šireg dijapazona aktivnosti vezanih za monitoring i evaluaciju kretanja na tržištu rada i mjera aktivne politike zapošljavanja u izvještajnom periodu izrađeni su sljedeći dokumenti koji su razmatrani na Upravnom odboru Federalnog zavoda: *Izvještaj o trendovima na tržištu rada 2018/2019 (Analitičko-statistički godišnjak)*; *Informacija o analizi potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH 2019/2020 (kroz organizovano anketiranje poslodavaca)*; *Informacija o realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2019 (stanje na dan 30.9.2020. godine)*; *Informacija o realizaciji Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2019 (stanje na dan 30.9.2020. godine)*; *Informacija o realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2018 (stanje na dan 30.6.2020. godine)*; *Informacija o realizaciji Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018 (stanje na dan 30.6.2020. godine)*.

7. ZAPOS LJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15), Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine i Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, VM broj 14/20 od 6. februara 2020. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 18/2020)¹⁰, kojima su, između ostalog, definirani uslovi i način izdavanja te kvota radnih dozvola. U izvještajnom periodu izdate su 1.643 radne dozvole stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je za 421 dozvolu manje u odnosu na prethodnu godinu. Radne dozvole uglavnom su izdate stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH i/ili su u njima lica ovlaštena za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskom prometu, direktori i izvršni direktori.

Najviše radnih dozvola izdato je za rad u sljedećim oblastima: trgovina, poslovanje nekretninama, hotelijerstvo i ugostiteljstvo; prerađivačka industrija; ostale uslužne djelatnosti; umjetnost, zabava i rekreacija; stručne, naučne i tehničke djelatnosti i obrazovanje. Od 1.643 strana državljana kojima je data radna dozvola (iz 82 države), 803 je VSSi VŠS, 17 - VKV, 539 - SSS, 61 - KV, 103 - PK, 8 - NK, te 112 - NSS. Razlog izdavanja radnih dozvola strancima sa nižim stepenom obrazovanja i kvalifikacije jeste to što za određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači firmi- direktori, zamjenici direktora, izvršni direktori), te samostalnih obrtnika po rješenjima službi lokalnih zajednica, u skladu sa važećim propisima u postupku zapošljavanja stručna sprema nije od uticaja za izdavanje radne dozvole, niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uslove poslodavca.

U 2020. godini od 880 radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 544, od kojih se na novoizdate odnosi 305, a na produžene 239. Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdato je 1.099 radnih dozvola koje se ne računaju u kvotu prema članu 65 Zakona o strancima.¹¹ U svrhu izvještavanja radi izrade Migracionog profila BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavljaju su podaci o izdatim, produženim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama porijekla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu.

¹⁰ Ovom odlukom je utvrđeno da godišnja kvota za produženje i novo zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini iznosi 1.560 radnih dozvola, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 880.

Godišnja kvota za novo zapošljavanje u Federaciji BiH iznosi 345 radnih dozvola, a za produženje već izdatih radnih dozvola 535.

¹¹ U skladu sa članom 65. Zakona o strancima „Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslije diplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja; e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora; f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

Tabela 15: Broj izdatih radnih dozvola koje se računaju u kvotu i koje se ne računaju u kvotu u Federaciji BiH u 2020. godini

2020	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu			Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota	Produžene	Novoizdate	Ukupno izvan kvote	
	239	305	544	555	522	1.099	1.643

Tabela 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2020. godini, po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikaciona struktura							Ukupno
		NSS	NK	PK	KV	SSS	VKV	VSS i VŠS	
1.	Srbija	9	1	64	17	69	0	48	208
2.	Turska	17		12	6	78	3	91	207
3.	Kuvajt	3	4	2	1	37	0	76	123
4.	Hrvatska	0	0	2	5	40	3	66	116
5.	Sirijska Arapska Republika	22	0	1	2	36	1	38	100
6.	Egipat	5	0	0	2	8	0	73	88
7.	Saudijska Arabija	3	0	0	0	26	0	56	85
8.	Ujedinjeni Arapski Emirati	11	0	0	0	9	0	43	63
9.	Crna Gora	1	0	1	5	28	0	18	53
10.	Italija	2	0	4	1	19	3	14	43
11.	Jordan	2	0	0	2	10	0	25	39
12.	Kina	0	0	1	5	22	2	6	36
13.	Njemačka	1	0	1	1	11	2	14	30
14.	Katar	5	0	0	0	8	0	16	29
15.	Sjeverna Makedonija	0	0	9	1	11	0	7	28
16.	Sjedinjene Američke Države	2	0	0	0	9	0	17	28
17.	Pakistan	9	1	1	0	8	0	6	25
18.	Jemen	0	0	0	0	4	0	20	24
19.	Slovenija	0	0	0	0	9	1	14	24
20.	Austrija	0	0	0	6	5	0	7	18
21.	Libijska Arapska Džamahirija	1	0	0	0	2	0	14	17
22.	Irak	1	0	0	0	2	0	12	15
23.	Indija	0	0	0	0	1	0	13	14
24.	Nizozemska	1	0	1	0	9	0	3	14
25.	Ujedinjeno Kraljevstvo	0	0	1	0	6	0	7	14

26.	Bahrein	1	0	0	0	5	0	7	13
27.	Iran (Islamska Republika)	3	0	0	0	4	0	5	12
28.	Palestinska Teritorija (Zapadna Obala i Pojas Gaze)	0	0	0	0	4	0	8	12
29.	Ruska Federacija	0	0	0	0	3	0	8	11
30.	Francuska	0	0	0	0	2	0	6	8
31.	Oman	2	0	0	0	1	0	5	8
32.	Kanada	1	0	0	0	2	0	4	7
33.	Malezija	0	0	1	0	2	0	4	7
34.	Gana	1	0	0	0	4	0	1	6
35.	Izrael	0	0	1	0	3	0	2	6
36.	Libanon	2	0	0	0	1	0	3	6
37.	Poljska	0	0	0	0	2	0	4	6
38.	Slovačka Republika	0	0	0	1	3	0	2	6
39.	Sudan	0	0	0	0	2	0	4	6
40.	Australija	0	0	0	0	3	0	2	5
41.	Filipini	0	1	0	0	3	0	1	5
42.	Rumunija	1	0	0	1	1	0	2	5
43.	Ukrajina		0	0	1	3	0	1	5
44.	Brazil	1	0	0	0	3	0	0	4
45.	Bugarska	1	0	0	1	1	0	1	4
46.	Češka Republika	0	0	0	1	0	0	3	4
47.	Švedska	0	1	0	1	1	0	1	4
48.	Argentina	0	0	0	0	3	0	0	3
49.	Danska	1	0	0	0	0	1	1	3
50.	Grčka	0	0	0	0	0	0	3	3
51.	Turkmenistan	0	0	0	0	2	1	0	3
52.	Španija	0	0	0	0	1	0	2	3
53.	Alžir	0	0	0	0	0	0	2	2
54.	Azerbejdžan	1	0	0	0	0	0	1	2
55.	Belgija	0	0	0	0	0	0	2	2
56.	Bjelorusija	0	0	0	0	1	0	1	2
57.	Maroko	0	0	0	1	0	0	1	2
58.	Peru	1	0	0	0	0	0	1	2
59.	Tunis	0	0	0	0	1	0	1	2
60.	Bangladeš	0	0	0	0	1	0	0	1
61.	Bolivija	0	0	0	0	0	0	1	1

62.	Etiopija	1	0	0	0	0	0	0	1
63.	Finska	0	0	0	0	1	0	0	1
64.	Indonezija	0	0	0	0	1	0	0	1
65.	Irska	0	0	0	0	0	0	1	1
66.	Japan	0	0	0	0	0	0	1	1
67.	Južna Afrika	0	0	0	0	1	0	0	1
68.	Kazahstan	0	0	0	0	0	0	1	1
69.	Kirgistan	0	0	0	0	0	0	1	1
70.	Kolumbija	0	0	0	0	1	0	0	1
71.	Koreja, Republika	0	0	0	0	0	0	1	1
72.	Kukova Ostrva	0	0	1	0	0	0	0	1
73.	Mauritanija	0	0	0	0	0	0	1	1
74.	Moldova, Republika	0	0	0	0	1	0	0	1
75.	Nepal	0	0	0	0	1	0	0	1
76.	Nigerija	0	0	0	0	1	0	0	1
77.	Paragvaj	0	0	0	0	0	0	1	1
78.	Portugal	0	0	0	0	1	0	0	1
79.	Savez Komora	0	0	0	0	0	0	1	1
80.	Senegal	0	0	0	0	1	0	0	1
81.	Sveta Lucija	0	0	0	0	0	0	1	1
82.	Šri Lanka	0	0	0	0	1	0	0	1
UKUPNO		112	8	103	61	539	17	803	1.643

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima na Kanton Sarajevo se odnosi više od 65%.

8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

U 2020. godini aktivnosti jačanja kapaciteta kroz unapređenje ljudskih resursa, primjene sistema finansijskog upravljanja i kontrola provođene su u skladu s epidemiološkom situacijom.

8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika

U cilju održavanja dostignutog nivoa i unapređenja institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda u skladu s okolnostima nastavilo se sa edukacijom zaposlenika radi povećanja nivoa stručnog znanja i kompetencija. Ovaj koncept u upravljanju ljudskim resursima provodi se u skladu sa godišnjim Programom edukacije radnika, koji obuhvata niz aktivnosti (seminari, radionice, radno-edukativni sastanci i dr.), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnji izvještaj.

Edukacije zaposlenika su provedene iz sljedećih oblasti: integritet, sukob interesa, upravljanje rizicima, poslovanje u vanrednim okolnostima, istraživanje tržišta rada i dr, a sve ovisno o opisu poslova i odgovornosti, te dostignutoj osposobljenosti radnika, kao i iskazanim potrebama i objektivnim mogućnostima. Nakon proglašenja pandemije COVID-19 edukacije su se odvijale putem on-line platformi. Osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a u skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, u neke od određenih pomenutih edukacija uključeni su bili i zaposlenici kantonalnih službi za zapošljavanje. Također, u 2020. godini uz podršku Projekta zapošljavanja mladih (YEP) koji finansira Vlade Švicarske organizovana je specijalistička obuka za savjetodavce, te obuke na temu: *kommunikacijske vještine, informiracije o tržištu rada i aktivna politika zapošljavanja, te profiliranje*. Specijalistička za interne trenere - *Dizajn i izvedba treninga* je organizirana u saradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje.

8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda

U skladu sa Strategijom za prevenciju i borbu protiv korupcije 2015-2019 i Planom integriteta Federalni zavod je u 2020. godini izvršio analizu provođenja mjera iz Plana integriteta za upravljanje rizikom i unapređenje integriteta institucije, te je utvrđen visok stepen izvršenja istih.

8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole

U 2020. godini u okviru sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) kontinuirano se poduzimaju aktivnosti na unapređenju i razvoju, te se redovno vrši ažuriranje Mape procesa. U internoj izvedbi održana je edukativna radionica za radnike iz Federalnog zavoda "Primjena Strategije upravljanja rizicima U Federalnom zavodu za zapošljavanje – utvrđivanje i procjena rizika i ažuriranje rizika", a radi unapređenja znanja iz oblasti upravljanja rizicima.

Također, u skladu s inoviranom Strategijom upravljanja rizicima u Federalnom zavodu formirane su pretpostavke za ažuriranje registra rizika. Navedenom strategijom utvrđena je usmjerenost Federalnog zavoda prema upravljanju rizicima i uvođenje kontrolnih mehanizama za smanjenje rizika u provođenju aktivnosti dostizanja strateških i operativnih ciljeva.

9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Zakonska obaveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti. Federalni zavod je obezbijedio nesmetano funkcionisanje Jedinstvenog informacionog sistema (JIS) u oblasti zapošljavanja kroz odgovarajuće održavanje hardverskih i softverskih komponenti, mrežne opreme, te licenci neophodnih za nesmetan rad Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

9.1. Aplikacija

U toku 2020. godine završena je nadogradnja modula za praćenje realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja - APZ JIS aplikacije i u upotrebi informatičke funkcionalnosti koje omogućavaju nesmetano provođenje sljedećih mjera APZ: Druga prilika, Služba u suradnji sa poslodavcima, Tražim poslodavca 1 i Tražim poslodavca 2, Samozapošljavanje, te je inoviran segment funkcionalnosti *Prijava poslovnih subjekata* na mjere. Inoviranjem *Prijave poslovnog subjekta* izvršene su i značajne intervencije na web portalu Federalnog zavoda i završene su sve očekivane aktivnosti na prilagođavanju ovog dijela aplikacije zahtjevima koji proističu iz aktuelnog Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja. Time je zaokružen napor Federalnog zavoda da se kompletan proces obrade podataka u provođenju svih mjera i aktivnosti Federalnog zavoda i svih kantonalnih službi odvija u JIS aplikaciji.

Dakle, završetkom ovih aktivnosti, sve faze poslovnog procesa od prijave aplikanata (pravnih i fizičkih lica), kreiranja kalkulatora neophodnog za formiranje listi čekanja, formiranja listi čekanja, primarne provjere podataka sa eksternim informacionim sistemima (PU FBiH, FIA i IDEEA), sekundarnih provjera poslodavaca nezaposlenih osoba i pravnih subjekata koja se vrši u kantonalnim službama za zapošljavanje, ugovaranja po mjerama i izrade naloga za plaćanje vrši u JIS-u. U toku 2020. godine zaokružena je i izrada dva interfejsa i to APZ JIS-Trezor i Trezor- APZ JIS čime je potpuno zaokružen i dio poslovnog procesa koji omogućava plaćanje po ugovorima i nalogima iz modula APZ u trezorskoj aplikaciji, te omogućava dobivanje povratne informacije iz banke da li je transakcija izvršena ili ne. Obzirom da je riječ o vrlo složenim informatičkim funkcionalnostima koje su tek odnedavno implementirane očekivati je da će u toku 2021. godine biti neophodne intervencije na dodatnom „baždarenju“ JIS aplikacije i JIS-Trezor/ Trezor-JIS interfejsa.

Drugi bitan zahtjev koji je realiziran u toku 2020. godine i čime su završene sve započete aktivnosti na izradi funkcionalnosti vezane za *Individualni plan zapošljavanja IPZ* (od februara 2020. godine) je nesmetano u upotrebi u Federalnom zavodu i svim kantonalnim službama za zapošljavanje. Ova funkcionalnost omogućava visoko individualiziran odnos savjetodavac-nezaposlena osoba i otvara proces identifikacije lako, srednje i teško zapošljive nezaposlene osobe te, u konačnici, stvara preduslove za reevidenciju svih nezaposlenih osoba u Federaciji BiH.

Činjenica da je JIS aplikacija u potpunosti prilagođena svim zahtjevima koji proističu iz aktuelnog Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja, da je inkorporirana funkcionalnost IPZ u aplikaciju, te da je kompletan proces APZ integrisan u jedinstvenu bazu podataka ukazuje na činjenicu da je Federalni zavod realizirao sve obaveze iz kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom koje se

odnose na ovaj segment. Dalje, činjenica da je JIS aplikacija od strane predstavnika Svjetske banke identificirana kao jedino informatičko sredstvo kroz koje se mogu realizirati aktivnosti zacrtane kreditnim aranžmanom sa Svjetskom bankom, dodatno je potakla kantonalne službe za zapošljavanje da koriste JIS aplikaciju, te su u 2020. godini sve službe u Federaciji BiH počele koristiti JIS aplikaciju ili kao osnovno sredstvo za vođenje svih evidencija ili kao sredstvo kroz koje službe ispunjavaju obaveze koje proističu iz kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom.

Ključne funkcije prilagođavanja aplikativnog rješenja, neophodnog za početak vođenja evidencija u skladu su Pravilnikom o evidencijama o oblasti zapošljavanja, koji je stupio na snagu u 2018. godini, uspješno su završene i kantonalnim službama za zapošljavanje je omogućeno da svoj rad baziraju na novim rješenjima. Implementacijom ovog rješenja otvorena je mogućnost procesa ponovne registracije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH koja je predviđena navedenim Pravilnikom.

9.2. Izveštaji

U toku 2020. godine prema zahtjevima kantonalnih službi za zapošljavanje i organizacionih jedinica iz Federalnog zavoda kreirano je nekoliko novih izvještaja, a za dio postojećih izvještaja izmjenjena je struktura.

9.3. Hardver

U 2020. godini završena je nabavka hardverske nadogradnje Dell PowerEdge R630 servera nabavljenog 2015 godine. Na ovom serveru se nalaze bitni dijelovi IT infrastrukture u Federalnom zavodu, kao što su Antivirusni, Fileshare, Printshare, Active Directory i ostali servisi bitni za svakodnevno poslovanje Federalnog zavoda, te različiti servisi za nadzor interne mreže Federalnog zavoda, kao i servisi podršku za dvije nove aplikacije Attendo (evidencija radnog vremena) i DMS (sistem za upravljanje dokumentacijom), čije implementacije su završene u 2019. i 2020. godini.

9.4. Mreža

S obzirom na povećan obim saobraćaja između kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda (implementacija IPZ i APZ u JIS aplikaciji), kao i znatno povećanu eksploataciju novog web portala Federalnog zavoda, tokom 2020. godine bitna nabavka je bila nabavka novog, naprednog softverskog sistema za nadzor cjelokupne mrežne i systemske IT infrastrukture Federalnog zavoda, kao i hardware-ske opreme (firewall uređaja) za unapređenje sigurnosti komunikacione mreže Federalnog zavoda. Također, ova nabavke su omogućile funkcionalan i bezbjedan udaljeni pristup resursima Federalnog zavoda (rad od kuće), u situaciji izazvanoj COVID-19, a u skladu sa zaključkom Vlade Federacije BiH, koja je prouzročila značajno povećan broj zahtjeva za udaljenim pristupom, kako od strane radnika Federalnog zavoda, tako i eksternih dobavljača.

Obezbjedeana je Smartnet podrška za sve mrežne uređaje nabavljene u *Projektu mrežnog okruženja JIS FZZZ*, tako da je osim Smartnet podrške za router-e i firewall-e, sada obezbijedeana i Smartnet podrška za switch uređaje.

U tom smislu je podignuta sigurnost mrežnog okruženja, a samim tim i ostalog cjelokupnog informacionog sistema. Smartnet podrška osigurava tehničku podršku osoblja proizvođača opreme Cisco, zatim preuzimanje najnovijih stabilnih image-a operativnih sistema za uređaje, tako da pouzdanost rada mrežnih uređaja uvijek

bude na najvećoj razini. Također, Smartnet podrška omogućava i zamjenu postradalog/ hardverski pokvarenog uređaja sljedeći radni dan, što je jako značajno u funkcionalnosti u radu i zaštiti od ispadanja sistema i nemogućnosti rada.

Nabavljen je firewall nove generacije kojim je administracija, monitoring i sigurnost čitavog sistema podignuta na veci nivo. Urađeno je segmentiranje mreže sa tzv. poddomenama kojima se posebno administrira LAN okruženje u Federalnom zavodu, posebno WiFi mrežni promet, posebno promet i veze prema kantonalnim službama i biroima za zapošljavanje i posebno prema web portalu federalnog zavoda. Uključene su specijalne polise u vidu dodatnog firewall-skog antivirusa, web filteringa, application control-a, intrusion prevention-a, anti-spam-a, posebnog web application firewalla-a za zaštitu web portala, kao i podignuti certifikati SSL inspekcije. U 2021. godini je planiran i dodatni firewall nove generacije koji bi se postavio u cluster sa postojećim čime bi se ostvarila pouzdanost i funkcionalnost u svakom trenutku.

10. UPRAVNI ODBOR

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05, 9/08) Federalnim zavodom upravlja Upravni odbor koji ima sedam (7) članova. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na način propisan zakonom. Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Djelokrug rada Upravnog odbora utvrđen je Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje, a način rada regulisan je Poslovníkom o radu koji je utvrdio i donio Upravni odbor Zavoda.

U izvještajnom periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine Upravni odbor je održao dvadeset i dvije (22) sjednice, na kojima je donio 111 odluka, šest (6) zaključaka, usvojio šest (6) izvještaja, jedan (1) pravilnik, jedan (1) poslovnik, te primio na znanje 18 informacija i jedno (1) mišljenje. Osim navedenih, Upravni odbor se imao priliku upoznati i s drugim aktima koji sadrže informacije u vezi sa poslovanjem Zavoda.

Upravni odbor je na sjednicama u predmetnoj godini, rješavajući pitanja iz svoje nadležnosti, donio, između ostalog, i odluke o usvajanju programa aktivne politike zapošljavanja, i to; Program sufinansiranja zapošljavanja 2020, Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020, Program „Obuka i rad 2020“, Program sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2020, te Program sufinansiranja zapošljavanja Roma u 2020. godini.

U predmetnoj godini postignut je napredak u vezi sa upravljanjem kreditnim portfolijom plasiranim putem komisionih banaka iz sredstava Zavoda na ime podsticaja za zapošljavanje po komisionim kreditima odobrenim u periodu 2001.-2005. godine. Tako je krajem 2020. godine donesen i Zaključak o usvajanju Dinamičkog plana rada na poslovima iz okvira upravljanja predmetnim kreditnim portfolijom koji bi trebalo da posluži kao osnova za daljnje postupanje po ovom pitanju. Sagledavanjem cjelokupnog stanja po datim komisionim kreditima, s posebnim osvrtom na dosadašnje aktivnosti i mjere poduzete s ciljem naplate potraživanja, može se zaključiti da su učinci u kontroli predmetnog kreditnog portfolija, kvalitet i obim informacija, te obim rezultata u naplati predmetnog portfolija, značajno veći neposrednim uključivanjem Zavoda u poslove praćenja i naplate, a u odnosu na period isključivog rada komisionih banaka na predmetnom kreditnom portfoliju.

Upravni odbor je razmatrao i Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu, koji je nakon usvajanja upućen u dalju proceduru putem resornog ministarstva. U zakonskom roku je donesen i Finansijski plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu i procjena plana za 2022. i 2023. godinu, te je isti blagovremeno upućen u dalju proceduru. Usvojene su i Odluka o izvršenju Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu, te Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu.

U kontekstu programiranja rada, odnosno donošenja strateških dokumenata za sljedeću godinu, odnosno za period 2021.-2023, Upravni odbor je donio i Odluku o usvajanju Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu. Odluku o usvajanju Trogodišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za period 2021.-2023., kao i Odluku o usvajanju Godišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu.

11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Zakonska nadležnost Federalnog zavoda, između ostalog, jeste i da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. S tim u vezi, u 2020. godini umjesto planiranih mjesečnih 12 sastanaka zbog epidemiološke situacije održano je šest (6) sastanaka direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima su usaglašavana aktuelna pitanja vezana za oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, te razmatrani rezultati realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima. Također, u 2020. godini, između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje potpisani su Sporazum o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2020, Sporazum o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020, kao i Sporazum o eksploataciji i održavanju računarskih jedinica koje pristupaju aplikaciji JIS-a u oblasti zapošljavanja u FBiH i pratećih perifernih uređaja.

12. INFORMISANJE

Federalni zavod je u oblasti informisanja svoje aktivnosti sprovodio u skladu sa Programom rada za 2020. godinu, Trogodišnjim planom rada Zavoda 2020-2022, Godišnjim planom rada za 2020. godinu, Strategijom komuniciranja 2015-2020. godine, te Zakonom o slobodi pristupa informacijama. U izvještajnom periodu je pravovremeno informisana javnost o aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te je održan visok nivo saradnje sa medijima.

Federalni zavod je medijima redovno dostavljao podatke, informacije, kao i saopštenja o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su preuzimana i objavljivana u štampanim medijima, informativnim emisijama elektronskih medija i na internet portalima. Osim toga, uoči objave javnih poziva za učešće u mjerama aktivne politike zapošljavanja u 2021. godini a radi što bolje informiranosti javnosti i potencijalnih korisnika, 18.2.2020. godine je organizovana konferencija za medije, kojoj je prisustvovao veliki broj predstavnika medijskih kuća.

Također, navedene vijesti objavljivane su i na web portalu Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koja je u 2020. godini zabilježila 112.138 korisnika sa ukupno 375.775 sesija i ukupno 2.041.540 pregleda stranice, čime je zadržan nivo dobre posjećenosti internet stranice iz prethodne godine. Na web portal Federalnog zavoda u predmetnoj godini postavljeno je 59 objava. Facebook profil Federalnog zavoda, koji trenutno broji preko 23.000 „pratitelja“, također je korišten kao medij za objavljivanje vijesti, korisnih informacija, kao i linkova za slobodna radna mjesta, a određen broj vijesti objavljen je i na Instagram profilu Federalnog zavoda. Zabilježeno je 15 priloga na televizijskim i radio stanicama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u informativnim emisijama, u okviru kojih su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave u vezi sa kretanjima na tržištu rada i predstavljali aktivnosti Federalnog zavoda. Na osnovu pregleda arhiviranih članaka objavljenih u štampanim medijima i na Internet portalima može se konstatirati da je u 2020. godini u navedenim medijima u Bosni i Hercegovini objavljeno 17 članaka u kojima se spominje Federalni zavod. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerovatno je veći jer spomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti. U cilju informisanja stručne ali i šire javnosti, na web portalu Federalnog zavoda mjesečno su objavljivani statistički bilten i ostali statistički podaci o kretanjima na tržištu rada u Federaciji BiH.

13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2020. godini imao intenzivnu saradnju sa Vladom Federacije BiH i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, naročito u kontekstu poduzimanja aktivnosti u vezi reakcije na posljedice na tržištu rada u Federaciji BiH uzrokovane pandemijom COVID-19.

Također, saradnja je ostvarena i sa sljedećim međunarodnim institucijama: Svjetska banka, Evropska trening fondacija (ETF), Fondacija Impakt, Fondacija Helvetas - projekat Moja budućnost. Posebno je bitno naglasiti projekat „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ finasiranog od EU i regionalni projekat „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“ (ESAP) koji realizira Regionalno vijeće za saradnju (RCC).

Putem Ureda za evropske integracije Vlade Federacije BiH aktivno se participiralo u radu relevantna tri pododbora u sklopu procesa izvještavanja o realiziranim aktivnostima vezanim za ispunjavanje postavljenih uslova za oblast tržišta rada.

Sarađivano je i sa nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

U saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanja boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata i krovnim udruženjima članova porodica šehida i poginulih boraca intenzivirane su aktivnosti na pripremi i realizaciji programa zapošljavanja nezaposlenih osoba iz ove kategorije u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i ministarstvima za boračka pitanja.

Ostvarena je i saradnja sa javnim univerzitetima u Federaciji BiH i kantonalnim ministarstvima obrazovanja, a data je podrška velikom broju aktivnosti, koje realiziraju različite nevladine organizacije s fokusom na promociju volonterizma, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, razvoj poduzetništva među mladim osobama i ženama i slično.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod u potpunosti izvršio predviđene aktivnosti u vezi sa realizacijom zadataka iz Akcionog plana prevencije i borbe protiv nasilja u porodici.

Intenzivirana je saradnja sa Svjetskom bankom (WB), s posebnim fokusom na realizaciju Projekta podrške zapošljavanju tj. realizaciju i evaluaciju određenih dosadašnjih mjera aktivne politike zapošljavanje u Federaciji BiH, te provođenje ispitivanja potreba tržišta rada.

Federalni zavod je, u okviru zakonskih nadležnosti, aktivno je učestvovao u procesu izrade Razvojne strategije Federacije BiH 2021/2027, Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021/2027, nacрта i prijedloga međunarodnih sporazuma i ugovora o socijalnom osiguranju i zapošljavanju, zakona i drugih propisa.

14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAZANJA

U 2020. godini prosječan broj zaposlenih u Federaciji BiH je iznosio 531.483 radnika, što je smanjanje za 11.321 radnika u odnosu na 2019, a prosječan broj nezaposlenih u 2020. godini bio je 321.581 i u odnosu na prosjek 2019. godine veći je za 8.011. Također, u 2020. godini sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zaposleno je 97.950 osoba, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 82.327 osoba.

Sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba) i pokrivanje administrativnih troškova. Obaveze službi za zapošljavanje po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba u 2020. godini su iznosile:

- za novčanu naknadu 82.050.329 KM,
- za zdravstveno osiguranje 21.994.387 KM i
- za penzijsko-invalidsko osiguranje 1.320.665 KM.

Stoga je Federalni zavod, u skladu sa zakonskim prioritetima raspoloživim finansijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu nedostajućih sredstava za osam (8) kantonalnih službi za zapošljavanje u iznosu od 18.865.888 KM, što predstavlja povećanje za 450% u odnosu na 2019. godinu a kao posljedica povećanja broja korisnika materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti usljed pandemije COVID-19.

Također, osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započetih u prethodnom periodu, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima Federalnog zavoda, u 2020. godini stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera:

- Program sufinansiranja zapošljavanja 2020
 - Tvoja prilika 2020 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina (397 osoba)
 - Tvoja prilika 2020 – sufinansiranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom dobi do 35 godina (101 osoba)
 - Zapošljavanje žena 2020 (506 osoba)
 - Prilika za sve 2020 (1.639 osoba)
 - Doprinos 500 2020 (38 osoba)
 - Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2020 (33 osobe)
 - Periodično/sezonsko zapošljavanje 2020 (350 osoba)
 - Nova prilika 2020 (305 osoba)
 - Javni radovi 2020 (97 osoba)
 - Pomoć potrebnim 2020 (15 osoba)
 - Tražim poslodavca 2020 (531 osoba)
 - Služba u saradnji s poslodavcima 2020 (zapošljavanje 2.186 osoba/ 511 osoba uključeno u proces obuke)
- Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2020
 - Poduzetništvo za mlade 2020 (207 osoba)

- Poduzetništvo za žene 2020 (296 osoba)
- Poduzetništvo za sve 2020 (485 osoba)
- Poduzetništvo za demobilizirane branioc/branitelje 2020 (81 osoba)
- Druga prilika 2020 (538 osoba)
- Program Obuka i rad 2020 (66 osoba uključeno u obuku/55 zaposleno)

Zaključeni su i ugovori o sufinansiranju zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama kojima je omogućeno zapošljavanje 566 i obuka 245 osoba.

U toku zaključivanje ugovora s poslodavcima po osnovu prijave pristiglih krajem 2020. godine, a nakon čega će se imati cjelovit pregled ostvarenih rezultata.

Pored toga, programima i mjerama Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo, kao jedine kantonalne službe za zapošljavanje koja je realizirale programe aktivne politike zapošljavanja svojim sredstvima u 2020. godini, omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 3.354 osobe.

U sklopu aktivnosti vezanih za aktivaciju nezaposlenih osoba, njihovo profiliranje i savjetovanje, na području Federacije BiH u 2020. godini, individualnim savjetovanjem je obuhvaćeno 40.017 osoba. Izradom individualnih planova za zapošljavanje obuhvaćeno je 19.685 osoba, a info seminarima 4.593 osobe.

Pored navedenog, veoma važno je navesti i potrebu izmještanja administriranja i finansiranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH u kontekstu srednjoročnih ciljeva, strateških opredjeljenja i usklađivanja s rješenjima ovog problema na području cijele Bosne i Hercegovine, ali i približavanja funkcionisanja istim institucijama u zemljama Evropske unije.

Evidentna je stagnacija ili usporavanje određenih trendova na tržištu rada, te je stoga potrebna snažna sistemska reakcija u više pravaca koji utiču na poslovni ambijent i olakšavanje poslovanja, otvaranje radnih mjesta, te povećanje produktivnosti i konkurentnosti radne snage.

Pravci djelovanja Federalnog zavoda će u narednom periodu biti određeni ukupnim procesima priključenja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji, naročito kroz donošenje i primjenu zakonske i podzakonske regulative u predmetnoj oblasti, te obavezu implementacije mjera koje direktno pomažu kroz ekonomske i socijalne reforme. Nesporno je da do poboljšanja ukupnog stanja na tržištu rada može doći samo uz sinergijsko djelovanje javnih službi za zapošljavanje sa drugim nadležnim institucijama i organizacijama, a posebno kroz donošenje adekvatnih propisa, usklađivanje obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada i ulaganje u nauku i inovacije, podsticanje poduzetništva, rasterećenje privrede i otvaranja novih radnih mjesta privlačenjem kvalitetnih investicija.

Broj: 01/1-45-1047-1/21
Datum: 10.03.2021. godine

Predsjednik
Upravnog odbora
Zlatko Hadžimerović

